

Pacientská organizácia pre chronické pľúcne choroby

abc
za zdravé dýchanie
o. z.

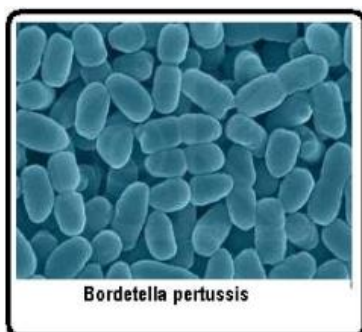
Čierny kašeľ

informácie pre pacientov

Čierny kašeľ

Čierny kašeľ (pertussis) je vysoko nákazlivá infekcia dýchacích ciest. Veľmi ľahko sa šíri medzi ľuďmi prenosom baktérií kašľom a kýchaním. Najčastejšie sa vyskytuje u detí, ale môže postihnúť ľudí v ktoromkoľvek veku. Pôvodcom ochorenia je baktéria *Bordetella pertussis*.

Pred érou očkovania bol čierny kašeľ typickým ochorením detského veku. Aj v súčasnosti sú najviac rizikové deti, ktoré ešte neboli očkované – t. j. do 12 mesiacov, ďalej mladiství a dospelí s poruchou imunity.

Zdroj: <https://akoapreco.com/ako-na-cierny-kašel/>

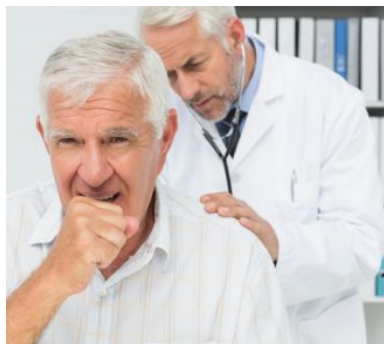
Príznaky

Zvyčajne trvá 7-10 dní, kým sa prejavia prvé príznaky. Čierny kašeľ začína zvyčajne ako bežné prechladnutie s nádchou, ľahko zvýšenou teplotou, únavou a miernym občasným kašľom. Postupne sa kašeľ zosilňuje. Môže trvať aj niekoľko týždňov (často 10 aj viac). Úplné zotavenie trvá aj 3 mesiace.

Vedecké štúdie uvádzajú, že 1 z 20 dospelých s kašľom trvajúcim viac ako 3 týždne má čierny kašeľ. Typickými prejavmi čierneho kašľa sú,

- ✓ záchvatovitý vyčerpávajúci kašeľ,
- ✓ zvracanie pri záchvate kašľa,

- ✓ vyčerpanosť,
- ✓ pískanie po záchvate kašľa.

U dospelých ľudí však tieto prejavy nemusia byť a ochorenie sa prejavuje len dlhotrvajúcim neustupujúcim kašľom.

Zdroj: <http://plnielanu.zoznam.sk/c/4660/trapi-vas-dlhodobo-kasel-a-dychavica-chodte-k-lekarovi-co-najskor>

Štádiá ochorenia

- ✓ **1. štádium** trvá 1-2 týždne. V tomto období sú ťažkosti podobné bežnému prechladnutiu. Infikovaný je vysoko infekčný pre svoje okolie.
- ✓ **2. štádium** je charakterizované vznikom záchvatov dráždivého kašľa. Medzi záchvatmi ľudia môžu lapať po dychu, sliniť, zvracať. Po záchvate kašľa sú zvyčajne vyčerpaní. Toto trvá zvyčajne 1-6 týždňov.
- ✓ **3. štádium** trvá zvyčajne 2-3 týždne - kašeľ začína ustupovať. Chorý už nie je infekčný. Organizmus postupne zotavuje, ale chorý je v tomto období viac náchylný na bežné prechladnutie.

Komplikácie

Dospelí a mladiství sa zvyčajne uzdravia bez komplikácií. U malých detí sa môžu vyskytnúť komplikácie častejšie. U dospelých najčastejšie pozorujeme,

- ✓ nechutenstvo,
- ✓ chudnutie,

- ✓ samovoľný únik moču počas kašľa,
- ✓ zápal pľúc,
- ✓ zlomeniny rebier z kašľa,
- ✓ poruchy spánku,
- ✓ drobné krvácania na koži alebo v očiach.

Prevenicia

Najlepšia cesta ako sa vyhnúť čiernemu kašľu je očkovanie. V súčasnosti sa očkujú deti a 11 roční adolescenti. Keďže efekt očkovania časom klesá, dospelým sa doporučuje preočkovanie spolu s očkovaním proti tetanu a diftérii každých 10 rokov. Očkovaním sa znižuje aj riziko prenosu na členov rodiny a deti.

Zdroj: <https://www.zdravie.sk/clanok/37371/nepovinne-ockovanie>

V súčasnosti sa doporučuje preočkovanie tehotných žien v 27. – 36. týždni tehotenstva. To ochráni novonarodené dieťa pred čiernym kašľom v prvých mesiacoch života, keďže tieto deti sú najvýmavejšie na infekciu a majú aj najviac komplikácií.

Diagnostika a liečba

Diagnostika je možná vyšetrením krvi alebo pomocou steru z hrdla alebo nosa. Skorá antibiotická liečba je dôležitá, pretože pomôže predísť rozšíreniu choroby na okolitých ľudí, a hlavne na deti, ktoré sú vysoko vnímavé na ochorenie. Napriek liečbe však kašeľ môže pretrvávajúť ešte aj 2-3 týždne.

Preventívna medikácia

Ak ste boli v kontakte s chorým na čierny kašeľ, informujte o tom svojho praktického lekára, aj keď nemáte žiadne ťažkosti, môžu vám byť predpísané preventívne antibiotiká ak,

- ✓ ste zdravotnícky pracovník,
- ✓ tehotná žena,
- ✓ máte menej ako 12 mesiacov,
- ✓ ak máte oslabený imunitný systém,
- ✓ žijete s niekým v spoločnej domácnosti, kto sa lieči na čierny kašeľ.

Pre patientskú organizáciu ABC za zdravé dýchanie spracovala:
MUDr. Helena Horváthová